

ประวัติตำรวจภูธรภาค 3

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ สมัยเริ่มแรกที่นครราชสีมา ในรัชสมัยของรัชการที่ 5 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรมตำรวจขึ้น แทนกรมพลตระเวนหัวเมือง โดยให้เป็นกรมขึ้นในสังกัด กระทรวงมหาดไทย และกองตำรวจภูธรได้ขยายไปตามมณฑลต่าง ๆ ด้วยเหตุที่มีการจัดตั้งกรมตำรวจขึ้นและขยายไปตามมณฑลต่าง ๆ เป็นอันมาก ประการหนึ่ง ประกอบกับในสมัยนั้น บ้านเมืองอยู่ในสภาพไม่ปกติ คือ มีพวกเจี้ยวก่อการจราจล ในจังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน จนต้องส่งกำลังตำรวจไปปราบปราม (ปรากฏตามประวัติ นายพันตำรวจเอก พระยาทรงพลภาพ (เพื่อน พลธ) ไปราชการปราบเจี้ยวก่อการจราจล ที่จังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน ในปี 2445 - 2446) เข้าใจว่า นายตำรวจสัญญาบัตรคงมีไม่พอ โรงเรียนนายร้อยตำรวจภูธรมณฑลนครราชสีมา ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2444 พื้นที่ตั้งโรงเรียนชาวพื้นเมืองเรียกว่า "ประตู่ผี" ทางราชการเรียกว่า ประตู่ชัยณรงค์ ต่อมาเป็นที่ตั้งของกองบังคับการตำรวจภูธรเขต 3 นครราชสีมา

ภาพกองบัญชาการตำรวจภูธร 2 (เดิม)

การปกครองบังคับบัญชา

ผู้บังคับบัญชานักเรียนนายร้อยตำรวจในสมัยนั้น มี นายร้อยโท ม.ร.ว.แดง ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการกองตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา และทำหน้าที่ผู้บังคับการโรงเรียนนายร้อยตำรวจด้วย นายร้อยโท ต่วน , ว่าที่นายร้อยตรี เจ้าพิน ญ น่าน , ว่าที่นายร้อยตรี ภู และว่าที่นายร้อยตรี โต เป็นผู้ช่วย การปกครองและฝึกหัดสั่งสอน มี นายร้อยเอก ออกัส พิกเกอร์ เฟรดเดอริก คอลส์ ซึ่งเป็นที่ไว้วางใจของเจ้ากรมตำรวจ มอบหมายให้เป็นผู้ปกครองอบรมนักเรียนนายร้อยตำรวจโดยเด็ดขาด ในสมัยเริ่มแรก กรมตำรวจกรมมิได้วางหลักสูตรโรงเรียนนายร้อยตำรวจไว้อย่างเป็นกิจลักษณะ การปกครองและการฝึกอบรม จึงอยู่ที่ นายร้อยเอก คอลส์ จะเห็นสมควร นักเรียนนายร้อยตำรวจคนใดมีบุคลิกลักษณะเหมาะสม มีระเบียบวินัยดี การฝึกหัดเข้มแข็ง มีความรู้ข้อบังคับและกฎหมาย ซึ่งนายร้อยเอกคอลส์เห็นว่าเป็นนายร้อยตำรวจตำรวจได้ เจ้ากรมตำรวจก็รับฟัง และออกคำสั่งบรรจุตามความเห็นของนายร้อยเอก คอลส์ เรื่อง เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในการปกครองบังคับบัญชาและฝึกอบรมนักเรียนนายร้อยตำรวจ ภูธรของ นายร้อยเอก คอลส์ พ.ต.อ.มงคล จีระเศรษฐี ได้กล่าวถึงไว้ตอนหนึ่งสรุปได้ดังนี้

"..นักเรียนนายร้อยตำรวจสมัยนั้น ใครมีระเบียบวินัยแข็งแรง ครูคอลส์เห็นเหมาะสม ก็ให้สวมหมวกหม้อตาลสีขาว ให้อยู่หัวแถว แสดงว่าพร้อมที่จะออกเป็นนายตำรวจ.." * ๔๗

*อนุสรณ์นักเรียนนายร้อยตำรวจ รุ่น 6, 2495: ไม่มีเลขหน้า

ภาพกองบัญชาการตำรวจภูธร 2 (เดิม)

ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนนายร้อยตำรวจภูธร นครราชสีมา พ.ศ.2444 สรุปความ และคัดจาก หนังสือเรื่องกิจการตำรวจสมัยสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ (พ.ศ.2435 - พ.ศ.2458)

โรงเรียนนายร้อยตำรวจงานขึ้นโบว์แดงอีกชั้นหนึ่งในสมัยที่เสด็จใน กรมดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ก็คือการจัดตั้งโรงเรียนนายร้อยตำรวจภูธรขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย อันถือได้ว่าเป็นต้นกำเนิดของโรงเรียนนายร้อยตำรวจปัจจุบันซึ่งมีอาคาร อันทันสมัยอาณาเขตกว้างขวางประมาณ 400 ไร่ ทิวทัศน์อันสวยงาม บางขณะนี้เดิมมีประวัติความเป็นมาอย่างไร เมื่อได้อ่านบทความนี้แล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นผลงานชิ้นหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นในสมัยสมเด็จพระยาดำรง ราชานุภาพ หลังจากที่ได้ทรงจัดตั้งกรมตำรวจภูธรตำรวจภูธรขึ้น เมื่อ พ.ศ.2440 โดยมีพลตรีพระยาवासเทพ (ยี่.เขา) เป็นเจ้ากรมแล้ว ก็ได้มีการริเริ่มตั้งโรงเรียนนายร้อยตำรวจภูธรขึ้น เมื่อ พ.ศ.2444 ในจังหวัดนครราชสีมา ที่ตั้งโรงเรียนนั้นชาวพื้นเมืองเรียกว่า "ประตู่ผี" แต่ทางราชการให้ชื่อว่า "ประตู่ชัยณรงค์" คือที่ตั้งกองบังคับการตำรวจภูธรเขต 3 จังหวัดนครราชสีมาในปัจจุบันนี้ โดยมีหลักการรับนักเรียน ที่สำเร็จประโยคประถม (ขณะนั้นเทียบชั้นมัธยมปีที่ 3) เข้ารับการศึกษาระดับนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร การที่จัดตั้งโรงเรียนนี้ขึ้น มีความมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนนายร้อยตำรวจได้รับการศึกษา ทางฝ่ายปกครอง กับวิชาการตำรวจ รวมทั้งวิชาทหารควบคู่กันไป นายตำรวจในครั้งนั้น โดยมากโอนมาจากกระทรวงกลาโหมทั้งสิ้น ขาดความรู้ในทางวิชาการตำรวจและการปกครอง การผลิตนายตำรวจจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจภูธรได้ผลดีต่อทางราชการเป็น ลำดับ นายตำรวจภูธรในสมัยนั้นมีชื่อเสียงมากในด้านความรู้และวินัย เป็นที่รักใคร่ นับถือของประชาชน และเป็นที่น่าเกรงขามของคนร้ายยิ่งนัก ผู้บังคับบัญชานักเรียนตำรวจในสมัยนั้น มี ร.ท.ม.ร.ว.แดง ดำรงตำแหน่งผู้บังคับการกองตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา และทำหน้าที่ผู้บังคับการโรงเรียนนายร้อยตำรวจภูธรด้วยอีกตำแหน่งหนึ่ง มี ร.ท.ถ้วน และว่าที่ ร.ต.เจ้าฟั่น ณ น่าน ว่าที่ ร.ต.โต เป็นผู้ช่วย แต่การปกครองและการฝึกอบรม มี ร.ต.อ.อักษ พิกเกอร์ เฟรดเดอริก คอลลี ชาวเดนมาร์ก เป็นผู้ดำเนินการแต่ผู้เดียว ท่านผู้นี้เข้ามาในประเทศไทยครั้งแรก รับราชการกองทัพบก แล้วภายหลัง มารับราชการกองทัพอากาศ มีหน้าที่ฝึกสอนการยิงปืนใหญ่เป็นผู้ต้องอธยาศัยของนายพลตรีพระยาवासเทพ ซึ่งได้รับพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่ง เจ้ากรมตำรวจภูธรในสมัยนั้น เห็นว่า ร.อ.คอลลี เป็นที่ไว้วางใจได้ จึงขอโอนมาเป็นผู้ปกครองอบรมนายร้อยตำรวจภูธรที่จังหวัดนครราชสีมา โดยเด็ดขาด ทั้งนี้ เพราะสมัยนั้นเป็นสมัยเริ่มแรก กรมตำรวจภูธรมิได้วางระเบียบและหลักสูตรของ

โรงเรียนให้เป็นกิจลักษณะแต่ อย่างไรก็ดี การปกครองและฝึกรอบมาแล้วแต่ ร.อ.คอลสจจะเห็นสมควร นักเรียนนายร้อยตำรวจนั้นปรากฏว่า เวลาเรียนไม่เหมือนกัน คือ เรียน 3 เดือนบ้าง 5 เดือนบ้าง แล้วก็ออกมาเป็นนายร้อยตำรวจภูธร โดยไม่มีการสอบความรู้เหมือนในสมัยปัจจุบัน คงจะเนื่องด้วยเป็นระยะแรกของการเริ่มต้นมีโรงเรียนนายร้อยตำรวจ เพื่อให้ได้ปริมาณนายตำรวจเพียงพอ ต่อความต้องการของทางราชการ บรรดานักเรียนนายร้อยตำรวจรุ่นนั้น ต่อมาภายหลัง ได้ดำรง ตำแหน่งสำคัญผู้บังคับการที่มีสมรรถภาพบริหารราชการ เป็นประโยชน์แก่ราชการตำรวจภูธร เป็นอันมาก เช่น พ.ต.อ.พระยาเสนาณรงค์ พ.ต.อ.พระยา อนันตยุกรถาง พ.ต.อ.พระยาสะท้านไตรภพ ฯ เป็นต้น การเข้าเป็นนักเรียน การเข้าศึกษาวิชาในโรงเรียนนายร้อยตำรวจภูธรในสมัยนั้น ไม่มี คราว ไม่มีสมัย ไม่มีการประกาศรับสมัครและสอบคัดเลือกเหมือนอย่างในปัจจุบันผู้ใดมีประสงค์ สมัครใจเข้าเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจ ก็ไปขอสมัครกับเจ้ากรมตำรวจภูธร เมื่อเจ้ากรม ตำรวจภูธรดูรูปร่างหน้าตา ท่าที ท่าทาง กริยา วาจา เห็นสมควรก็อนุญาตแล้วส่งตัวไปเรียนที่ จังหวัดนครราชสีมาเลยทันที นอกจากนักเรียนนายร้อยตำรวจแล้ว ทางราชการยังได้ส่งนักเรียน มหาดเล็กไปร่วมเรียนอีกด้วย คือ นักเรียนมหาดเล็กที่สอบเสร็จแล้วจวนจะออกรับราชการเพื่อให้ ได้รับการฝึกหัด ยิงปืน ชี้นำ ทำแผนที่ และตรวจท้องที่ เป็นต้น ทางราชการส่งนักเรียนมหาดเล็ก ออกไปร่วมเรียนในโรงเรียนนายร้อยตำรวจภูธรคราว ละ 30 - 40 คน นี้ เข้าใจว่าทางราชการ ตระหนักถึงสภาพความเป็นจริงว่าการปกครองบ้านเมือง จะให้เรียบริ่ย่อยร่มเย็นเป็นสุขได้นั้น สาระสำคัญอยู่ที่อำเภอ กับตำรวจสมัครสมานสามัคคีกัน จึงได้เริ่มให้นักเรียนทั้งสองจำพวกนี้ได้ อยู่กินร่วมกัน ได้เรียนวิชาร่วมกันให้ฝึกรอบร่ำบากตรากตรำร่วมกัน จะได้มีความเห็นอกเห็นใจ สมัครสมาน สามัคคีกันตั้งแต่ครั้งยังเป็นนักเรียน ครั้นออกมารับราชการ คือ นักเรียนนายร้อย ตำรวจภูธร ออกเป็นนายตำรวจภูธร นักเรียนมหาดเล็กออกเป็นมหาดเล็กรายงาน และนายอำเภอ เมื่อมีโอกาสพบปะอยู่ร่วมราชการกัน ก็จะได้รู้อกรู้ใจกัน พอที่จะร่วมบริหารราชการแผ่นดินให้เป็น ที่ เรียบร้อย ยังความร่มเย็นเป็นสุขแก่ประชาชนพลเมืองทั่วกัน

* หนังสือกิจการตำรวจสมัยสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ (2435 - พ.ศ.2458) หน้า 8-12

ภาพกองบัญชาการตำรวจภูธร 2 (เดิม)